

SØM

DEN SOCIALØKONOMISKE INVESTERINGSMODEL

ErhvervsPhD-studerende
Karsten Storgaard Bjerre

Agenda

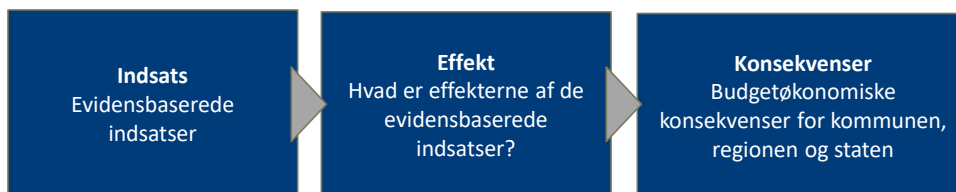
- › Kort om mig.
- › SØM
 - › Formålet med SØM
 - › De målgrupper, som man kan bruge SØM til at regne på
 - › Gevinster ifølge SØM ift. voksne med handicap
 - › Logikken i SØM
 - › Indholdet i SØM ift. voksne med autisme.
 - › Et regne-eksempel på en investering i 20 voksne med autisme
- › KLK's anbefalinger vedr. business cases til sociale investeringer
- › Spørgsmål og kommentarer

Formålet med SØM

SØM skal styrke kommunernes vidensgrundlag for at kunne estimere effekter og økonomiske konsekvenser af at udbrede evidensbaserede indsatser.

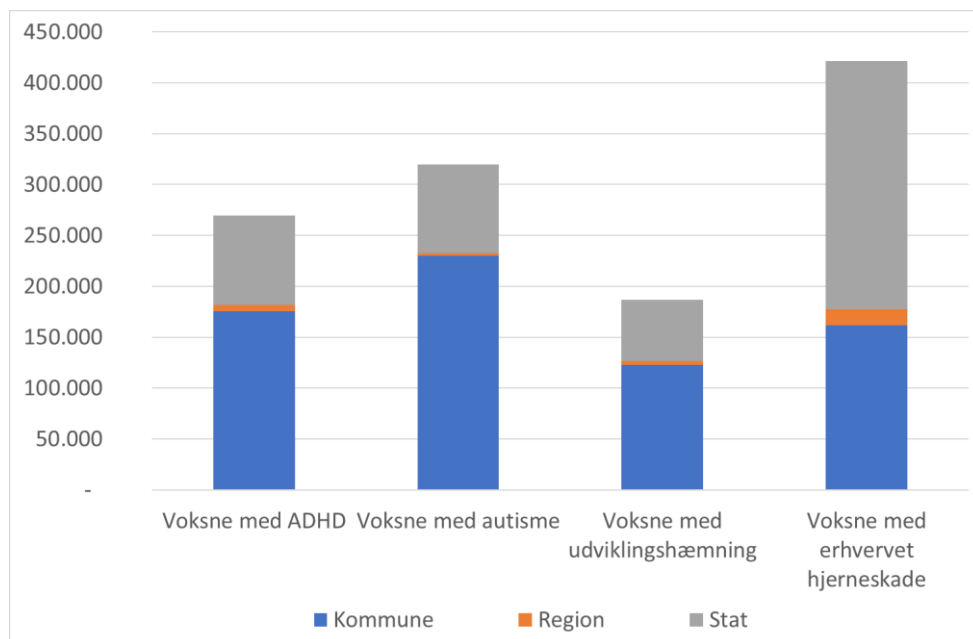
SØM analyserer de økonomiske konsekvenser over en årrække, og den medregner konsekvenserne på en lang række områder.

Målgrupper i SØM ift. voksne med handicap

Målgruppe	Indikator for indsatsgruppen (kalenderåret efter)
Handicap	
Voksne med udviklingshæmning	Forbedret tilknytning til arbejdsmarkedet
Mennesker med ADHD (voksne)	Forbedret tilknytning til arbejdsmarkedet
Mennesker med autisme (voksne)	Forbedret tilknytning til arbejdsmarkedet
Voksne med erhvervet hjerneskade	Forbedret tilknytning til arbejdsmarkedet

Offentlig brutto-besparelse over 9 år pr. borger med effekt

5

Kommunen kan forvente at spare 230.000 kr. på, at én borger med autisme kommer i arbejde

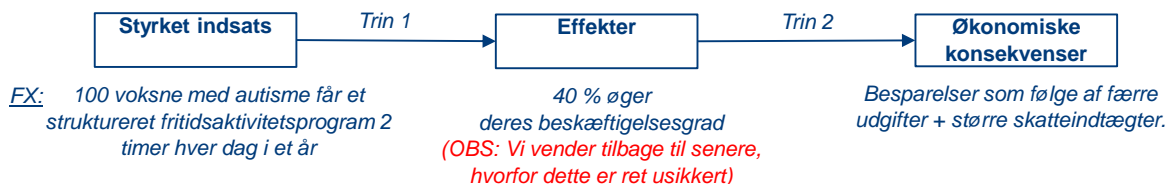
Besparelsen indhentes over 9 år og er fordelt sådan mellem områder i kommunen:

Område	Nutidsværdi i alt, kr.
<i>I alt</i>	230.327
Indkomstoverførsler	207.061
Beskæftigelsesindsats	12.205
Skat af indkomst	-16.512
Sundhedsydelse	817
Sociale serviceydelser	26.755

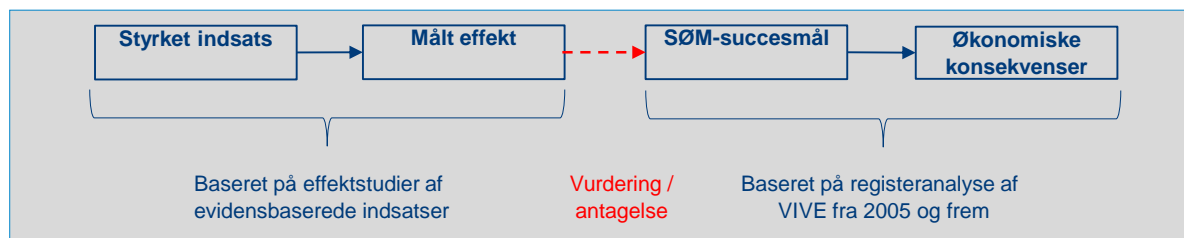
Logikken i SØM: Modellens overordnede to trin

SØM

Ideelt

Reelt

7

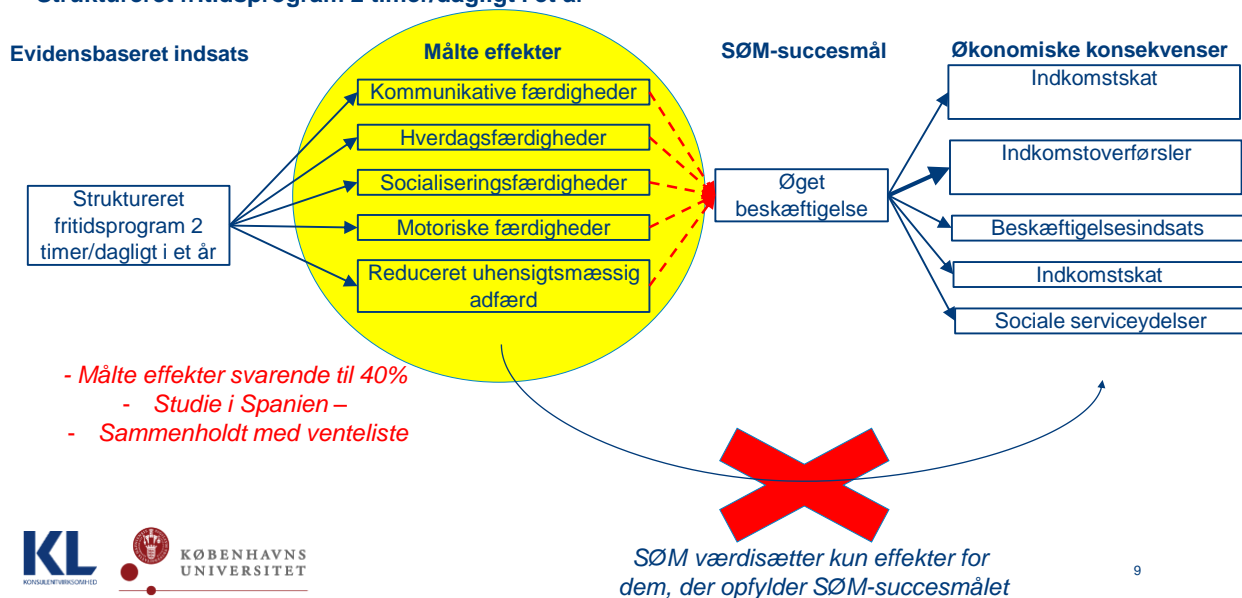
Indholdet i SØM's vidensdatabase ift. voksne med autisme

- 10 studier i alt. Der er ét nordisk studie med (svensk). De øvrige 9 er fra UK, USA og Spanien.
- 3 af de 10 studier måler på beskæftigelseseffekter - 2 fra UK og 1 fra USA. Kvaliteten af disse er "rang 3", dvs. før-efter-målinger uden kontrolgruppe.
- De øvrige 7 studier måler på forskellige forhold, der indirekte kan have betydning for de offentlige udgifter: Depression, livskvalitet, autistiske træk, selvværd, OCD, følelsesgenkendelse, stress, tilpasningsevne (bl.a. kommunikation, hverdagsfærdigheder, socialisering, motoriske færdigheder, uhensigtsmæssig adfærd), empati.
- Interventionerne består af: Kognitiv adfærdsterapi, struktureret fritidsaktivitetsprogram, social indlæringsintervention og støttet beskæftigelse.
- Effektstørrelserne går fra negative effekter til positive effekter på 40%.

8

Eksempel på kobling mellem effektmål og SØM-successmål

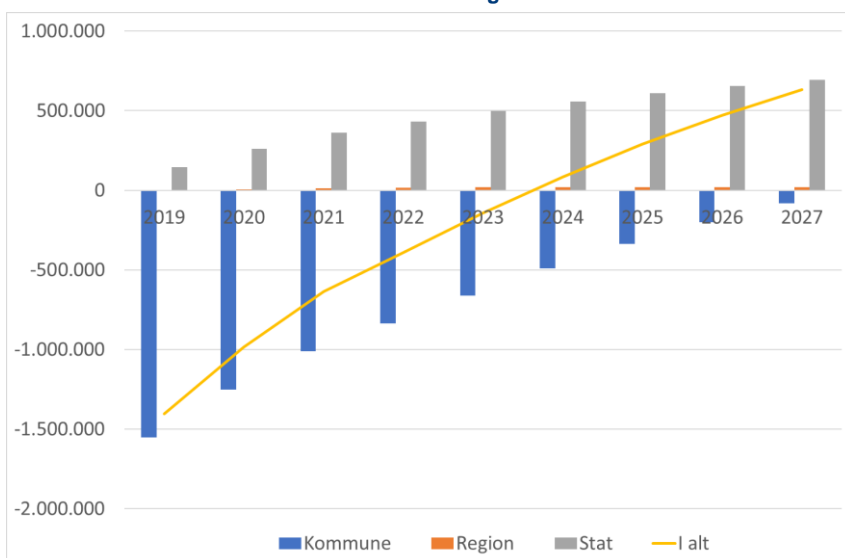
Struktureret fritidsprogram 2 timer/dagligt i et år

Eksempel: 20 med autisme får fritidsaktivitetsprogram i ét år

Antagelser: Samlet merudgift til fritidsaktiviteter 2,0 mio. kr. Succesrate: 40%. 9-årigt perspektiv

Økonomiske konsekvenser i alt for den offentlige sektor

Konklusioner:

- I alt sparer den offentlige sektor 600.000 kr.
- Kommunen får nogenlunde dækket udgifterne til indsatsen.
- Besparelsen tilfalder staten, men uden at staten har taget risiko.

Uddybning af eksemplet ift. 20 autister med fritidsaktivitetsprogram

Nettoreultat fordelt på hovedområder, nutidsværdi 2018, kr.

Periode: 2019-2027, 2018-priser, Alle aktører

Område	Nutidsværdi i alt, kr.
I alt	633.612
Indkomstoverførsler	2.070.615
Beskæftigelsesindsats	195.276
Skat af indkomst	365.175
Sundhedsydelse	26.150
Politi, retsvæsen og kriminalforsorg	0
Ungdoms- og voksenuddannelse	-320.497
Sociale serviceydelser	219.971
Omkostninger	-1.923.077

Seks KLK-anbefalinger ift. sociale investeringer

- Sociale interventioner er komplekse og virker forskelligt afhængigt af konteksten i den enkelte sag** (fx borgerens situation; ressourcer og belastninger i netværket; alternative muligheder; situation på arbejdsmarkedet etc.)
- Kombiner viden fra 1) effektstudier, 2) målgruppemæssig ekspertviden og 3) kommunens egne fagfolk**, der har viden om lokale målgrupper og kontekster. Man kan ikke bare antage, at effekter fra studier i en anden geografisk og kulturel kontekst umiddelbart kan overføres til danske forhold.
- Tænk helhedsorienteret og langsigtet** i tilrettelæggelse af indsatser og rammer i den kommunale organisation. Kommunens økonomiske analyser bør i højere grad fokusere på borgerforløb over flere år. Hvis man kan medregne gevinster på tværs af afdelinger og politiske udvalg, øger det potentialet.
- Opbyg viden og organisatorisk kapacitet, der understøtter en investeringsdagsorden**. Der er behov for et fælles sprog mellem de faglige og økonomiske styringsmiljøer ift. at udvikle investeringsforslag og effektanalyser. Det er analytisk krævende at arbejde med SØM, men også med effekter og cost-benefit-analyser mere generelt.
- Tag stilling til hvor finansieringen skal komme fra**. Skal der indgås sociale investeringspartnerskaber med eksterne investorer? Skal kommunen etablere sin egen fond/pulje? Eller skal investeringsforslag indgå i budgetforhandlingerne på linje med andre budgetønsker?
- Vær bevidst om de tre typer af risici** ved sociale investeringer: 1) Kan kommunen implementere indsatsen som planlagt? 2) Har indsatsen de forventede virkninger? 3) Kan de forventede besparelser realiseres?

Vil du selv prøve?

Download SØM-regnearket, vejledning og eksempler [her](#) på Socialstyrelsens hjemmeside.

Prøv også WSIPP her: wsipp.wa.gov

Kontakt undertegnede for nærmere info om KLLK's værktøj til udvikling af investeringscases.

Spørgsmål eller kommentarer om stort eller småt?

ErhvervsPhD-stipendiat
Karsten Storgaard Bjerre
kasb@kl.dk eller ksb@ifs.ku.dk
Tlf. 5163 3314

linkedin.com/in/karstenbjerre/

denoffentlige.dk/karsten-storgaard-bjerre-1